

DİSTONİ: HASTALAR İÇİN TEMEL BİLGİLER

NEDİR?

Distoni hastaları, istemsiz kasılmalar ve bükülmeler deneyimler. Bu durum sıçrayıcı ve sallanma şeklinde hareketlere ve alışılmadık vücut pozisyonlarına neden olur. Distoni vücudun herhangi bir bölgesini etkileyebilir. Sıklıkla tek bir bölge etkilenir. Aşağıda bazı sık görülen distoniler sıralanmıştır;

- Boyun kaslarındaki kasılmalar başın anormal dönmesine, eğilmesine ya da kıvrılmasına neden olur ve sıklıkla titreme ve sıçrama hareketleri ile birlikte. Bu durum *servikal distoni* ya da *tortikollis* olarak isimlendirilir.
- Yüz kaslarındaki kasılmalar aşırı göz kırpması ve göz kapağı kapanması yapan spazmlara neden olur ve *blefarospazm* olarak adlandırılır. Bu durum alt yüz bölgesinde spazmlar ile birlikte olduğunda *Meige sendromu* olarak bilinir. Çene ve/veya dil kaslarının da etkilenmesi ile birlikte ortaya çıkan durum *oromandibular distoni* olarak adlandırılır.
- *Spazmodik disfoni* durumunda hastalar zorlamalı ve kesik kesik ses çıkarabilirler.
- Diğer sık etkilenen alanlar el ve ayaklardır. El bölgesi etkilendiğinde bu durum genellikle yazı yazmak, müzik aleti çalmak gibi belli aktiviteler sırasında ortaya çıkar. Bu distonilere *göreve spesifik distoniler* denir.
- Bazı olgularda vücudun birden fazla bölgesi etkilenir. Nadir olgularda ise distoni genellikle çocukluk döneminde başlar ve vücudun pek çok bölgesi etkilenir ve bu durum *jeneralize distoni* olarak adlandırılır.

NEDENİ NEDİR?

Distoninin birçok farklı nedeni vardır. Bazı hastalarda distoni bu hastalığa yol açan bir geni taşıdıkları için ortaya çıkar. Diğer bir hasta grubunda ise ortaya çıkan distoninin nedeni beyin hasarı, enfeksiyon, bir ilaç ya da madde maruziyeti olabilir. Bazı kişilerde distoni yazı yazma (*yazıcı krampı*), müzik aleti çalma (*müziyen distonisi*) gibi tekrarlayıcı aktivitelere bağlı olarak yıllar sonra ortaya çıkabilir. Ancak birçok distoni hastasında belirgin neden bulunamaz.

DİSTONİ TANISI NASIL KONULUR?

Hareket bozuklukları alanında uzman bir kişi tanyı muayene ederek koyar. Bazı hastalarda kan testleri ve beyin görüntülemesi önerilebilir

Doktorun şu bilgilere ihtiyacı vardır;

- Distoninin başladığı yaş
- Etkilenen vücut bölgesi
- Distoninin aniden başlayıp başlamadığı yada giderek kötüleşiyor mu?
- Eşlik eden başka klinik problemler var mı?

Ancak bazen doktorunuz kesin bir neden bulamayabilir ve birçok hasta başlangıçta tanı alamayabilir ya da yanlış tanı alır. Çok hafif distonisi olanlar tıbbi uzman görüşüne ihtiyaç duymayabilir ve tanı almaz.

TEDAVİ EDİLEBİLİR Mİ?

Distoni tedavi edilebilir. Eğer doktorunuz bir neden bulursa, bu nedeni tedavi etmeye çalışır. Bunun dışında en azından bir miktar rahatlama sağlayan tedavi seçenekleri vardır.

En sık kullanılan tedaviler aşağıdaki grup ilaçlardır;

- Antikolinergik ilaçlar
- Benzodiazepinler
- Baklofen
- Kas gevşeticiler

İlaçlar genelde deneme yanılma yöntemi ile kullanılmalıdır ve potansiyel yan etkiler ve elde edilen fayda dengesi göz önüne alınmalıdır. Distonisi olan bazı hastalar botulinum toksin enjeksiyonlarından fayda görür. Bu enjeksiyonlar tıbbi uzmanlar tarafından yapılmalıdır. Botulinum toksin enjeksiyonları geçici olarak kasılma ve burkulmalara neden olan kaslarda güçsüzlüğe neden olur ve yılda üç ya da dört kere tekrarlanır. İlaçlar ve toksin enjeksiyonları yeterli fayda sağlamadığında cerrahi seçeneği gündeme gelir. Seçenekler hakkında doktorunuzla konuşmalısınız

DİSTONİ HASTALIĞI İLE BİRLİKTE BİR YAŞAMDA BENİ NELER BEKLEMEDİR?

Birçok kişide distoni birkaç ay ya da birkaç yılda gelişir. Genellikle kötüleşme devam etmez. Bazı kişilerde distoni vücudun bir bölgesinden diğerine yayılır.